Bestuursagenda GR GGD en VT Haaglanden 2023-2026

Samenvatting

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke GGD en Veilig Thuis Haaglanden legt in deze bestuursagenda de uitgangspunten en prioriteiten vast voor GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden in de jaren 2023-2026.
Met de bestuursagenda geeft het bestuur richting voor de resterende jaren van deze bestuursperiode.

GGD Haaglanden

- *Uitvoering geven aan de vijf ambities vanuit de visie 2030*

- *Voorvechter gelijke kansen op een goede gezondheid - opdrachten in het kader van IZA en GALA dragen bij aan de realisatie van deze ambitie*
- *Adviseur voor een gezonde leefomgeving - opdrachten in het kader van GALA dragen bij aan de realisatie van deze ambitie*
- *Regionale partner acute problemen publieke gezondheid*
- *Veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt*
- *Deskundige, proactieve organisatie*

Veilig Thuis Haaglanden

- *Terugdringen wachtlijst en werken binnen de wettelijke termijnen*
- *Veranderopgave organisatie Veilig Thuis Haaglanden*
- *Aansluiting bij landelijke ontwikkelingen zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming*
- *Samenwerking met netwerkpartners en lokale teams van gemeenten*

GR Algemeen

- *Opvolging geven aan de evaluatie van de GR en de uitvoeringsagenda*
- *Voorbereiding en uitvoering statuutwijzigingen*
- *Blijvend betrekken van gemeenteraden bij de inhoudelijke ontwikkelingen*

Aan de slag voor een GEZOND en VEILIG Haaglanden

Inleiding

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden wil werken vanuit een meerjarenagenda waarin de prioriteiten voor GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden vastgelegd zijn. Het bestuur geeft dit, samen met de directeur publieke gezondheid (DPG) en de directeur Veilig Thuis (DVT), vorm met deze bestuursagenda voor de jaren 2023 tot en met 2026. De bestuursagenda legt de inhoudelijke accenten op de werkzaamheden vanuit de wettelijke kaders van de Wet publieke gezondheid (voor GGD Haaglanden), de Wet maatschappelijke ondersteuning (voor Veilig Thuis Haaglanden) en Wet gemeenschappelijke regeling (voor GR algemeen). Dit is de eerste bestuursperiode van het algemeen bestuur dat er met een bestuursagenda gewerkt wordt. De ambitie is om iedere bestuursperiode een nieuwe bestuursagenda op te stellen met een looptijd van maximaal vier jaar.

Bestuursagenda in relatie tot landelijke ontwikkelingen

De bestuursagenda 2023-2026 staat niet op zichzelf, de agenda sluit aan bij en is onderdeel van ontwikkelingen en netwerken op regionaal en landelijk niveau.
Voor GGD Haaglanden gaat het dan bijvoorbeeld om de ontwikkeling van de Landelijke Functionaliteit Infectieziektenbestrijding, het wijzigingstraject van de Wet publieke gezondheid, het nationaal Preventieakkoord, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Allemaal belangrijke ontwikkelingen om samen met partners aan de slag te gaan om onze samenleving gezonder te maken en gezondheidsverschillen te verkleinen.

Met betrekking tot Veilig Thuis Haaglanden zijn de regiovisie Aanpak huiselijk geweld Haaglanden, het landelijk netwerk Geweld hoort nergens thuis en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming van belang. Deze laatste schetst op hoofdlijnen hoe de kind- en gezinsbescherming er straks uit zou kunnen zien. Dit heeft ook organisatorische consequenties voor de 25 regionale Veilig Thuis organisaties in Nederland. Naar verwachting wordt hier in 2024 meer over bekend.

Al deze genoemde ontwikkelingen geven richting aan het werk van GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden. Beide uitvoeringsorganisaties blijven dan ook continue de vertaling maken van deze ontwikkelingen naar de regionale schaal en impact op lokale gemeenten.

Deze bestuursagenda is onderverdeeld in drie hoofdstukken: GGD Haaglanden, Veilig Thuis Haaglanden en GR algemeen.

GGD Haaglanden: op koers voor een gezonde regio

Inleiding

GGD Haaglanden werkt hard aan een gezonde regio Haaglanden. Een regio van gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving. Publieke gezondheid is een groot goed. Toch ziet het bestuur dat de gezondheidsverschillen in onze regio toenemen. De sociaaleconomische situatie van mensen bepaalt voor een belangrijk deel hun gezondheidssituatie. Bestaansonzekerheid heeft een negatieve impact op de gezondheid. Het versterken van de bestaanszekerheid is daarmee van belang voor het tegengaan van gezondheidsachterstanden.

In 2021 is door het algemeen bestuur een nieuwe visie voor GGD Haaglanden vastgesteld.
De visie is een gezamenlijk perspectief op de toekomst wat richting geeft aan hoe GGD Haaglanden zich verder wil ontwikkelen als deskundige en proactieve organisatie in het domein van publieke gezondheid. De uitvoering van deze visie loopt tot en met 2030 en beslaat dus deze bestuursperiode. De Visie 2030 is daarmee een richtinggevend document voor deze bestuursagenda.

Een belangrijke landelijke ontwikkeling in deze bestuursperiode is de uitvoering van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De middelen die hiervoor vanuit het Rijk beschikbaar zijn hebben een looptijd tot 2026. Deze twee (landelijke) akkoorden vallen dus binnen de scope van deze bestuursagenda. In het IZA staat de intensivering van de samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraars, zorgpartijen en andere partners in het sociaal domein centraal met als doel de zorg effectief en betaalbaar te houden, waarbij met een integrale blik wordt gekeken naar de realisatie van een gezonde(re) leefstijl. GALA streeft naar het bredere doel van een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde inwoners die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. De inhoudelijke doelstellingen en de manier van werken van beide akkoorden sluiten aan bij de ambities uit de visie 2030 van GGD Haaglanden. IZA en GALA zijn instrumenten die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van deze ambities.

Om uitvoering te geven aan het IZA is een regionale aanpak met zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten en de GGD nodig. Voor het uitwerken van het GALA zijn lokale afspraken van belang, maar ook met regionale samenwerking. Lokaal en regionaal moeten gemeenten aan de slag met een samenhangende aanpak. In deze bestuursagenda ligt de focus op de regionale aanpak.

Ambities vanuit de Visie 2030

Vanuit de wettelijke taken bewaakt, beschermt en bevordert GGD Haaglanden nu en in de toekomst de publieke gezondheid. GGD Haaglanden heeft vijf ambities geformuleerd in de Visie 2030. Vanuit de benoemde uitgangspunten (werken vanuit positieve gezondheid,

werken met een integrale blik aan preventie) en de kernwaarden (toegewijd, deskundig, proactief, onafhankelijk) wordt invulling gegeven aan deze ambities:

- Voorvechter gelijke kansen op een goede gezondheid
- Adviseur voor een gezonde leefomgeving
- Regionale partner acute problemen publieke gezondheid
- Veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt
- Deskundige, proactieve organisatie

Vanuit de visie werkt GGD Haaglanden met een integrale blik aan preventie: het bewaken, beschermen en bevorderen van een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving, zodat mensen gezond zijn en blijven. Integraal werken aan collectieve preventie gebeurt vanuit meerdere (beleids)terreinen en in samenwerking met verschillende partners. Daarbij gaat het de GGD altijd om het scheppen van voorwaarden voor een gezond(er) leven.

In 2024 volgt een tussentijdse evaluatie van de visie. Waar nodig worden ambities aangescherpt of accenten verschoven. Wanneer de tussentijdse evaluatie gereed is bekijken we in hoeverre de uitkomsten ook leiden tot een aanpassing van deze bestuursagenda.

Gelijke kansen op een goede gezondheid

In de regio Haaglanden zijn de gezondheidsverschillen groot. Deze verschillen zijn afhankelijk van achtergrond, opleiding en positie in de maatschappij. Als bestuur zetten we ons in voor gelijke kansen op een goede gezondheid voor alle inwoners van Haaglanden. De oorzaken van een verslechterde gezondheid liggen niet zozeer in ongezond gedrag, maar vooral in de complexe ongelijkheid in de samenleving. Niet iedereen beschikt over de kennis, vaardigheden en mogelijkheden om gezonde(re) keuzes te maken. De aanpak van gezondheidsachterstanden vergt dan ook meer dan alleen de inzet op gezond gedrag. Een brede blik op gezondheid en een integrale, langdurige gebiedsgerichte aanpak is noodzakelijk. Bestaanszekerheid is een voorwaarde voor het verder kunnen verkleinen van gezondheidsachterstanden.

GGD Haaglanden is de regionale wegwijzer voor gelijke gezondheidskansen – voor inwoners, gemeenten en voor andere organisaties in de regio. De GGD vertaalt en duidt gezondheidsdata en inzichten in effectief gezondheidsbeleid. Daarbij zet de GGD zich met prioriteit in voor inwoners die dat extra nodig hebben: gelijke kansen betekent allereerst het aanpakken van vermijdbare gezondheidsachterstanden.

Dit is ook een van de doelen vanuit GALA, waarvoor bijvoorbeeld de ketenaanpak kansrijke start wordt ingezet. Voor de uitvoering van GALA kunnen gemeenten gebruik maken van de Brede SPUK-regeling. GGD Haaglanden is lokaal betrokken en kijkt naar de kansen en mogelijkheden voor regionale samenwerking en een regionale aanpak.

Gezonde leefomgeving

Publieke gezondheid wordt medebepaald door de fysieke en sociale leefomgeving van mensen. In die fysieke leefomgeving verandert de komende jaren veel. Grote maatschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, de

energietransitie en woningtekorten hebben allemaal effect op de leefomgeving. In alle gemeenten in de regio Haaglanden wordt de komende jaren op grote schaal gebouwd en verdicht. En 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet geeft gezondheid een prominente plek in ruimtelijke ontwikkelingen. GGD Haaglanden is de adviseur van en voor gemeenten en andere organisaties in de regio als het gaat om de interactie tussen de leefomgeving, gedrag en gezondheid. De GGD vertaalt actuele (wetenschappelijke) inzichten op dit gebied naar de lokale context en draagt zo bij aan (her)ontwikkeling van de regio. Inzichten maakt GGD Haaglanden regionaal beschikbaar en bruikbaar.

Het realiseren van een gezonde leefomgeving is een van de doelen vanuit GALA. Specifiek gaat het om de inzet van gezondheidskundige kennis ten behoeve van de fysieke leefomgeving. GGD Haaglanden geeft advies over hoe de leefomgeving gezonder in te richten, om gezondheidsschade bij inwoners te voorkomen en gezond gedrag te bevorderen. Dat gebeurt onder andere bij advisering over gemeentelijke omgevingsplannen.

Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit is een van de thema's binnen de ambitie gezonde leefomgeving waar het bestuur komende jaren mee aan de slag gaat. In oktober 2023 publiceerde GGD Haaglanden de resultaten van het onderzoek naar luchtkwaliteit in de regio. Uit de bevindingen blijkt dat de gezondheidsschade door luchtvervuiling in onze regio boven het landelijk gemiddelde ligt.

Deze onderzoeksresultaten en de impact op de gezondheid van inwoners vindt het bestuur verontrustend. De gezondheid van inwoners is voor ons van groot belang en daarom zetten de 9 Haaglanden gemeenten afzonderlijk en gezamenlijk al in op een goede luchtkwaliteit. Naar aanleiding van het rapport wil het bestuur de komende tijd samen optrekken om de luchtkwaliteit in de regio te verbeteren.

Regionale partner acute problemen publieke gezondheid

De aanpak van acute gezondheidsproblemen is als gevolg van de coronacrisis in beweging gekomen. Niet elke crisis of uitdaging voor de publieke gezondheid is te voorkomen of laat zich voorspellen. GGD Haaglanden wil acute gezondheidsproblemen allereerst voor zijn: toezicht houden, vroegtijdig signaleren en vroegtijdig ingrijpen leiden niet alleen tot gezondheidswinst, maar ook tot lagere (zorg)kosten. Daarnaast investeert GGD Haaglanden in kennis en capaciteit om de regio optimaal voor te bereiden – ook op langdurige, grootschalige gezondheidsbedreigingen. GGD Haaglanden adviseert inwoners, gemeenten en andere organisaties in de regio Haaglanden bij acute problemen in de publieke gezondheid. GGD Haaglanden is ook uitvoerder van gezondheidsbewakende en -beschermende maatregelen, zoals toezicht en vaccinatie.

Pandemische paraatheid

Begin 2023 is er vanuit het Rijk gestart met het traject VIP "versterking infectieziektebestrijding en pandemische

paraatheid". Dit traject is erop gericht een impuls te geven aan de kwalitatieve en kwantitatieve versterking van infectieziektebestrijding bij de GGD in reguliere, niet-pandemische tijden en zo paraat te staan voor toekomstige uitbraken. Het traject VIP loopt tot en met 2024. Hieraan gerelateerd is dat de komende jaren ook nieuwe informatiesystemen voor infectieziektebestrijding worden ontwikkeld en geïmplementeerd.

Veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt

We zien dat de gezondheidsverschillen in de regio toenemen. Voor kwetsbare inwoners in de regio is zorg of hulp bij de gezondheid soms niet betaalbaar of niet toegankelijk. Het is de taak van de GGD om goed zicht te houden op de gaten in het systeem. GGD Haaglanden brengt in beeld waar een schakel in de gezondheidsketen ontbreekt of niet goed functioneert. Het kan dan gaan om individuele gevallen, om (nieuwe) groepen of om thema's die de gehele samenleving aangaan. Het gaat daarbij ook over het signaleren waar een gat valt tussen preventie en zorg, of tussen verzekerde en onverzekerde zorg.

Deskundige, proactieve organisatie

Het werkveld van de GGD is de samenleving, en die is altijd in beweging. Het werkveld is complex: we werken integraal aan gezondheid en werken meer in netwerken. Daarom wil GGD Haaglanden zich ontwikkelen tot een succesvolle netwerkorganisatie, die in steeds wisselende verbanden samenwerkt aan de missie: het realiseren van gezondheid als een publiek goed.
Op dit moment is GGD Haaglanden aan het reorganiseren. Het doel van de reorganisatie is om de organisatie-structuur, de sturing- en coördinatiemechanismen te laten aansluiten bij de uitdagingen en ambities in de Visie 2030 van GGD Haaglanden. De reorganisatie wordt per 1 januari 2024 afgerond. Het betreft een beperkte organisatorische aanpassing zonder financiële consequenties voor de gemeenschappelijke regeling GGD en VT Haaglanden. Na 2024 zal vervolgens verder gewerkt worden aan het borgen van de nieuwe organisatiestructuur en sturingsmechanismen.

Regionale preventieinfrastructuur

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg betaalbaar en beschikbaar te houden. Het inzetten op gezond leven en preventie is dan ook een speerpunt in het IZA. Onderdeel hiervan is een regionale preventieinfrastructuur. Daarnaast maken gemeenten, de landelijke overheid en de zorgverzekeraars in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) afspraken over de inzet op sport en bewegen, gezondheid en het versterken van de sociale basis in gemeenten. Verkleinen van gezondheidsverschillen heeft daarbij prioriteit. Zowel het IZA als het GALA verwijst naar de GGD voor ondersteuning van gemeenten en zorgverzekeraars. Op grond daarvan ziet het bestuur GGD Haaglanden als belangrijke actor in de regionale preventieinfrastructuur. De doelstellingen in het IZA en het GALA over gezond leven en preventie sluiten aan bij de visie GGD Haaglanden 2030.

IZA - Integraal Zorgakkoord

Voor de uitvoering van het IZA wordt gewerkt vanuit de zorgkantoorregio's. Voor de 9 gemeenten van deze GR betekent dit twee verschillende zorgkantoren. Gemeenten Delft, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland vallen onder zorgkantoorregio Westland-Schieland-Delfland, zorgkantoor is DSW. Gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer vallen onder regio Haaglanden, onder zorgkantoor CZ. Voor beide zorgkantoorregio's zijn regiobeelden opgesteld waarover de GGD heeft geadviseerd. GGD Haaglanden heeft bijgedragen vanuit de gezondheidsdata, kennis over determinanten van gezondheid (onder andere de fysieke leefomgeving), kwetsbare doelgroepen en beschikbaarheid van preventie. Vanuit de regiobeelden worden met betrokkenheid van de GGD regioplannen opgesteld die 1 januari 2024 gereed moeten zijn.
Het bestuur wil in deze bestuursperiode de best practices van beide zorgkantoorregio's met elkaar delen om van elkaar te leren.

GALA - Gezond en Actief Leven Akkoord

Het Gezond en Actief Leven Akkoord streeft naar een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving. Een leefomgeving waarin sprake is van een sterke sociale basis en de fysieke en mentale gezondheid wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties.

Onder de Brede SPUK-regeling waar gemeenten voor de uitvoering van GALA gebruik van kunnen maken, vallen verschillende thema's die zich richten op het sociaal domein. De regeling biedt gemeenten en uitvoerende partijen de kans om op integrale wijze de positie van kwetsbare inwoners te verbeteren. Onder andere door preventieve interventies in te zetten.

Het bestuur ziet voor GGD Haaglanden een belangrijke rol in het verder bouwen aan de regionale preventieaanpak. Dit doet de GGD door de inzet van regiocoördinatoren voor de ketenaanpakken Valpreventie, Kansrijke Start en Gezond Gewicht. Ook zet GGD Haaglanden in op evaluatieonderzoek over de regionale preventieaanpak.
De regionale ketencoördinator heeft een verkennende rol, waarbij de behoeften van de gemeenten leidend zijn. Aan de hand van lokale adviezen die GGD Haaglanden, en bij Kansrijke Start en Kind naar Gezond Gewicht samen met de JGZ, zal geven aan de gemeenten zal er gekeken worden naar mogelijkheden en kansen die er zijn voor regionale samenwerking. Dit zal eind 2023 leiden tot een regionaal advies. Vanuit dit regionale advies zal het bestuur de mogelijkheden onderzoeken om met een gezamenlijke regionale aanpak de doelstellingen te realiseren.

Prioriteiten GGD Haaglanden:

- *Uitvoering geven aan de vijf ambities vanuit de visie 2030*

- *Voorvechter gelijke kansen op een goede gezondheid - opdrachten in het kader van IZA en GALA dragen bij aan de realisatie van deze ambitie*
- *Adviseur voor een gezonde leefomgeving - opdrachten in het kader van GALA dragen bij aan de realisatie van deze ambitie*
- *Regionale partner acute problemen publieke gezondheid*
- *Veilig vangnet waar dat (nog) ontbreekt*
- *Deskundige, proactieve organisatie*

Veilig Thuis Haaglanden: een organisatie in ontwikkeling

Inleiding

Kindermishandeling en huiselijk geweld zijn grote en hardnekkige maatschappelijke problemen met vaak ingrijpende gevolgen voor de betrokkenen. Onderzoek laat zien dat kindermishandeling en huiselijk geweld gaat om complexe en hardnekkige problematiek. De urgentie van het verder verbeteren van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is dus groot. Alle inwoners van Haaglanden moeten veilig kunnen zijn in de privéomgeving. Om dit te bereiken moeten huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld komen, moet er gewerkt worden aan duurzame oplossingen en moet er daarbij aandacht zijn voor specifieke doelgroepen en vormen van geweld.

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis richt zich op het organiseren van directe veiligheid bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Wanneer de directe veiligheid is hersteld wordt gewerkt aan blijvende veiligheid door het aanpakken van de belangrijkste oorzaken en risicofactoren. Dit doet Veilig Thuis samen met ketenpartners in de regio Haaglanden.

De Meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals goed te reageren bij (vermoedens van) kindermishandeling en andere vormen van huiselijk geweld. Met de Meldcode komen slachtoffers eerder in beeld en kan er eerder hulp ingezet worden. Daarvoor is het nodig dat beroepskrachten goed uit de voeten kunnen met signalen en wanneer dat nodig is situaties van vermoedens van onveiligheid melden bij Veilig Thuis. De Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling stelt voor professionals (die werkzaam zijn in een van de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdhulp of justitie) een professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Ook individuen kunnen een melding doen bij Veilig Thuis.

Om in te schatten of er in een situatie sprake is van acute of structurele onveiligheid is het van belang een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de aard en ernst van de problematiek. Huiselijk geweld en kindermishandeling betreft problematiek die vaak jaren duurt. Het risico op herhaald slachtofferschap is groot. Daarom is het van belang dat Veilig Thuis signalen van verschillende melders kan combineren, ook over een langere periode van tijd. Het is daarom van belang dat ernstige signalen en vermoedens van ernstig huiselijk geweld en kindermishandeling altijd worden gemeld, zodat ze ‘op de radar komen’ bij Veilig Thuis.

Veilig Thuis Haaglanden voert voor de 9 gemeenten de taak uit die voortkomt uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo 2015). Op basis van de Wmo 2015 verstrekt Veilig Thuis aan degene die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling heeft,

desgevraagd advies over de stappen die in verband daarmee kunnen worden ondernomen en verleent daarbij zo nodig ondersteuning. Daarnaast heeft VTH de taak om zogenaamde overige zorgmeldingen door te geleiden naar de lokale teams van de gemeenten omdat de politie deze meldingen niet rechtstreeks naar de lokale teams kan sturen.

Veilig Thuis Haaglanden is een organisatie in ontwikkeling met een flinke veranderopgave. In deze bestuursperiode bouwt VTH verder aan een stabiele organisatie en het verder op orde brengen van de dienstverlening. De afgelopen jaren zijn hier stappen in gezet en zijn er door het bestuur middelen beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsimpuls van Veilig Thuis Haaglanden.
Het bestuur erkent dat het hebben van voldoende personeel essentieel is voor het slagen van de veranderopgave, het realiseren van de doelstelling met betrekking tot het terugdringen van de wachtlijst én voor het verminderen van de werkdruk van het personeel. Het werven en behouden van voldoende personeel blijft echter een uitdaging in de huidige arbeidsmarkt. Afgelopen jaren is volop ingezet op het werven en behouden van personeel. De beschikbare capaciteit is op dit moment op orde.
Het tempo van het realiseren van de veranderopgave en de doelstelling van het verkleinen van de wachtlijst wordt mede bepaalt door de beschikbare capaciteit van Veilig Thuis Haaglanden.

Voor Veilig Thuis Haaglanden zet het bestuur de komende jaren in op de volgende prioriteiten:

- Terugdringen wachtlijst en werken binnen de wettelijke termijnen
- Veranderopgave organisatie Veilig Thuis Haaglanden
- Aansluiting bij landelijke ontwikkelingen zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
- Samenwerking netwerkpartners en lokale teams van gemeenten

Wachtlijst en wettelijke termijnen

Het bestuur wil komende jaren een slag maken in het terugdringen van de wachtlijst en het werken binnen de wettelijke termijnen. Het bestuur acht dit van belang omdat het wenselijk is om zo snel mogelijk na een veiligheidsbeoordeling de benodigde hulp wordt ingezet in het huishouden. Om deze ambitie vorm te geven is het noodzakelijk om de term wachtlijst en de werkwijze van VTH rondom de wachtlijst nader te duiden.

De wachtlijst betreft de meldingen ná de fase van veiligheidsbeoordeling door VTH en vóór de fase dat een onderzoeker van VTH de zaak op zich neemt en start met een dienst. Bij binnenkomst van meldingen en het doen van veiligheidsbeoordelingen wordt door VTH altijd voorrang gegeven aan de spoedzaken. Dit betekent dat VTH-casussen sneller worden opgepakt wanneer er signalen van acute onveiligheid bestaan in relatie tot huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Ook in de aanpak van de wachtlijst geldt dat bij het starten van een dienst en in binnen wachtlijstbeheer continu wordt gekeken naar de zwaarte en urgentie van de casuïstiek. Daarbij wordt ook bekeken of er nieuwe signalen zijn waardoor de

prioritering van de zaken moet worden herzien. De wachtlijst heeft zodoende geen invloed op de interventiesnelheid van Veilig Thuis Haaglanden in acute situaties.

Aandachtpunt hierbij is dat we inzetten op terugdringen van de wachtlijst, het helemaal wegwerken van de wachtlijst is niet realistisch omdat er altijd een wachtlijst zal bestaan. Bijvoorbeeld omdat een zaak op de wachtlijst komt als het niet lukt om met de direct betrokkenen contact te krijgen.

Om de doelstelling van het verder terugdringen van de wachtlijst te realiseren zet Veilig Thuis Haaglanden capaciteit vanuit de flexibele schil in voor deze specifieke taak. Een voorwaarde is dat er voldoende (flexibel) personeel beschikbaar is. In 2023 zien we dat een daling van de wachtlijst is ingezet. We concluderen dat de inzet van extra personeel zijn vruchten afwerpt en zullen deze inzet voorlopig voortzetten totdat de wachtlijst tot een acceptabel niveau is teruggebracht.

Veranderopgave: Veilig Thuis in herstel

Veilig Thuis Haaglanden is in 2021 gestart met de veranderopgave “VTH in herstel”. In deze veranderopgave wordt gewerkt langs zes sporen:

1. Positionering: waar zijn we wel en niet van;
2. Wie doet wat?: Rollen en organisatieonderdelen
3. Wat zijn onze processen en procedures?
4. Prettig en effectief samenwerken, vragen durven stellen en lastige dingen bespreken
5. Eenheid en verbondenheid
6. Binden, boeien, beschermen en aanpak werkdruk

In de komende periode wordt er verder ingezet op deze zes sporen van de veranderopgaven en worden diverse verbeteracties uitgevoerd.

Aansluiting landelijke ontwikkelingen

VTH volgt alle relevante beleidskaders en neemt proactief deel aan het verbeteren van de ketensamenwerking om huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen. De belangrijkste beleidskaders voor VTH zijn het Toekomstscenario en de meerjarenagenda van het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNVT).

Een belangrijke inhoudelijke ontwikkeling is de landelijke aanpak van femicide en gendergerelateerd geweld. Uit onderzoek blijkt dat het belangrijk is dat er bij het signaleren en bestrijden van geweld aandacht is voor de invloed van gender, omdat de aanpak daardoor effectiever wordt. Voor Veilig Thuis Haaglanden geldt dat op het gebied van vakmanschap en deskundigheidsbevordering aandacht wordt besteed aan deze ontwikkelingen.

Meerjarenagenda Landelijk Netwerk Veilig Thuis

Nederland telt 25 regionale Veilig-Thuisorganisaties (VT’s) die met elkaar voortdurend werken aan verbetering van de kwaliteit van hun werk. De VT-organisaties zijn verenigd in het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNVT).

De belangrijkste uitgangspunten van de meerjarenagenda zijn de vier strategische pijlers:

Pijler 1: Veilig Thuis wil een laagdrempelige organisatie zijn, herkenbaar en transparant in advies, melding en crisis bij aanpak Huiselijk Geweld & Kindermishandeling

Pijler 2: De kwaliteit van onderzoek en monitoring is onafhankelijk, integraal en gericht op alle betrokkenen, inclusief hoor en wederhoor en gefundeerde feitenuitspraken.

Pijler 3: Het verkrijgen en borgen van specialistische kennis over bijzondere vormen van geweld of mishandeling landelijk en structureel gebruik maken van beleidsinformatie, wetenschappelijke inzichten en instrumenten.

Pijler 4: Veilig Thuis is een lerende organisatie en wil samen met haar netwerkpartners aandacht hebben voor samen leren, afstemmen, nauw samenwerken en ervaringen opdoen om landelijk en regionaal de samenwerking op diverse gebieden te versterken.

Veilig Thuis Haaglanden volgt de pijlers van de meerjarenagenda. De strategische pijlers sluiten aan bij de opgaven van VTH. Zo wordt er bijvoorbeeld voor de expertisegroepen binnen Veilig Thuis Haaglanden gebruik gemaakt van specialistische kennis over bijzondere vormen van geweld of mishandeling van het landelijk netwerk. Ook op het onderwerp Toekomstscenario wordt samengewerkt met het landelijk netwerk, onder andere om de aanpak 0 tot 100 jaar goed te borgen. Want het Toekomstscenario kent een oorsprong in het verbeteren van de jeugdbeschermingsketen, terwijl de Veilig Thuis organisaties een brede focus hebben, namelijk ook op volwassen.

Tenslotte zijn er actieplannen van het landelijk netwerk die ook van invloed kunnen zijn op het werk van Veilig Thuis, zoals bijvoorbeeld het actieplan Feitenonderzoek. In het actieplan Feitenonderzoek werken Gecertificeerde Instellingen, de Raad voor de Kinderbescherming, en het Landelijk Netwerk Veilig Thuis samen aan de verbetering van het feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen. Doel van het actieplan is om te komen tot een heldere en eenduidige basis voor goed feitenonderzoek en onderbouwde besluiten.

Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

De huidige jeugdbeschermingsketen is complex georganiseerd met veel betrokken organisaties zoals lokale wijkteams, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming. De verschillende schakels sluiten niet altijd op elkaar aan, met als gevolg dat de juiste hulp en bescherming tekort kan schieten. Daar moet verandering in komen.

Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming dat in opdracht van de ministeries van JenV, VWS en VNG is ontwikkeld, biedt perspectief hoe de jeugdbeschermingsketen er slimmer en effectiever uit kan zien. Het toekomstscenario schetst op hoofdlijnen hoe de kind- en gezinsbescherming er straks uit zou kunnen zien.

Centraal in het scenario staat de hulp en bescherming van het kind en gezin in onveilige en bedreigende situaties. Het doel is om tijdig passende hulp en bescherming te bieden aan kinderen en gezinnen. De basisprincipes van het scenario zijn gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend. In het kort zijn de doelen van het Toekomstscenario als volgt:

• Er komt één vast gezicht binnen het lokaal team dat samen optrekt met een professional uit het (op te richten) Regionaal Veiligheidsteam. Het gezin krijgt een vast team van professionals dat gedurende de hulpverleningsperiode betrokken blijft. Kinderen en gezinnen hoeven dus niet steeds opnieuw hun verhaal te doen.

• In het Regionaal Veiligheidsteam zijn functies van de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming samengebracht.

• Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen. Er wordt gezinsgericht samengewerkt aan effectieve en duurzame veiligheid. Het scenario komt hiermee tegemoet aan wat de meest kwetsbare gezinnen en huishoudens nodig hebben, met een brede blik van 0 tot 100 jaar.

De regio Haaglanden, Jeugdbescherming west, de Raad voor de Kinderbescherming, William Schrikker Stichting, Veilig Thuis Haaglanden, Stichting Perspektief en Impegno zijn een regionale proeftuin gestart waarin het beproeven van het toekomstscenario centraal staat en om daarmee perspectief te bieden voor enerzijds gezinnen en kinderen, en anderzijds voor de professionals werkzaam in de keten. Met de proeftuin wordt sterker ingezet op een vroegtijdige, integrale en verklarende analyse waardoor samen met het gezin en het netwerk onderzocht wordt wat er nodig is om de veiligheid te vergroten en te borgen.

Mogelijk gaat het Toekomstscenario ook organisatorische consequenties hebben voor de Veilig Thuis organisaties in Nederland. Dit is afhankelijk van landelijke besluitvorming, naar verwachting komt er in 2024 meer duidelijkheid over. Daarna wordt inzichtelijk gemaakt wat de betekenis is voor Veilig Thuis Haaglanden.

Aanpak femicide en gendergeralateerd geweld

Femicide, oftewel gendergerelateerde moord of doodslag van een vrouw, is de ernstigste vorm van geweld tegen meisjes en vrouwen. Bij moord en doodslag van vrouwen kan gender een rol spelen in de geweldsdynamiek. Vrouwen worden in Nederland disproportioneel vaker gedood door hun (ex-)partner of een familielid dan mannen. In de regio Haaglanden is dat niet anders. In verschillende onderzoeken worden belangrijke voorspellers van femicide uitgelicht, zoals een geschiedenis van intieme terreur (ook wel dwingende controle genoemd), een aanstaande echtscheiding en/of stalking van de ex-partner.

Een van de speerpunten in de landelijke aanpak is deskundigheidsbevordering om gendergerelateerd geweld

eerder en beter in beeld te krijgen, te stoppen en duurzaam op te lossen. Als onderdeel van het speerpunt deskundigheidsbevordering gendergerelateerd geweld, wordt landelijk ingezet op het vroegtijdig herkennen van de rode vlaggen van intieme terreur en femicide, zoals pogingen tot verwurging, geweld tijdens zwangerschap of onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van het slachtoffer. Samen met onder andere de regionale Veilig Thuis organisaties en instellingen voor vrouwenopvang wordt bekeken hoe de veiligheidsbeoordeling kan worden verbeterd. Veilig Thuis Haaglanden volgt deze ontwikkelingen en zet voor de eigen medewerkers in op deskundigheidsbevordering in de breedte van huiselijk geweld en kindermishandeling, maar ook specifiek op kennis over femicide, gendergerelateerd geweld en intieme terreur.

Samenwerking netwerkpartners en lokale teams

Er zijn verschillende ontwikkelingen gaande op het verbeteren van de keten in de aanpak van huiselijk geweld.

Regiovisie

In het najaar van 2022 is besloten de Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld 2019-2022 te verlengen tot uiterlijk 31 december 2026. De looptijd van de regiovisie valt daarmee in deze bestuursperiode. De ketenpartners zijn op de goede weg, maar een aantal ingezette trajecten en projecten dienen nog te worden voortgezet, geïmplementeerd dan wel afgerond. Voor de ontwikkelopgave monitoring geldt dat de gemeenten uit de regio en Veilig Thuis Haaglanden samen de beschikbare monitors omzetten in bruikbare kennis voor verbetering van de regionale ketensamenwerking.

Verder wordt er sinds een aantal jaar gewerkt aan het vergroten van de samenwerking tussen Veilig Thuis Haaglanden en de lokale teams van de gemeenten. Maar ook aan de samenwerking met het Zorg- en veiligheidshuis Haaglanden en de vele andere netwerkpartners. In gezamenlijkheid zijn verschillende projecten en interventies ingezet gericht op een betere samenwerking, ‘het spreken van dezelfde taal’ en het realiseren van een betere aanpak rondom complexe casuïstiek. Voorbeeldprojecten zijn onder andere: Intensief Casemanagement, Gefaseerd samenwerken aan veiligheid, de multidisciplinaire aanpak MDA++, Beter Samen Spel en de ZSM werkwijze.

VTH wil in samenwerking met netwerkpartners (inclusief gemeenten) komen tot een meer effectieve positie van VTH in de keten, door een versterking van de expertise door expertisegroepen, het inzetten van een lichte interventie (zoals advies) en door de eigen zwaardere interventies Onderzoek en Voorwaarden en Vervolg te richten op acute en/of structurele onveiligheid.

Versterken lokale teams

Het doel is dat elke gemeente een lokaal veld heeft dat zo is ingericht, dat de lokale (wijk)teams goed zijn toegerust om de cirkel van geweld in gezinnen en huishoudens te kunnen doorbreken. En dat rollen, taken en verantwoordelijkheden helder zijn belegd met duidelijk eigenaarschap. Via een regionaal verbetertraject heeft elke gemeente een lokaal verbeterplan heeft opgesteld.

Veilig Thuis Haaglanden ondersteunt de 9 gemeenten door met de inzet van één regionale projectleider, de regiomanagers en de werkbegeleiders een vorm te vinden om intensivering van de samenwerking te bewerkstellingen. Binnen de begroting van VTH is budget voor de gemeenten beschikbaar om de verbeterplannen te helpen realiseren. Deze werkwijze wordt deze bestuursperiode voortgezet.

Prioriteiten Veilig Thuis Haaglanden:

- *Terugdringen wachtlijst en werken binnen de wettelijke termijnen*
- *Veranderopgave organisatie Veilig Thuis Haaglanden*
- *Aansluiting bij landelijke ontwikkelingen zoals het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming*
- *Samenwerking met netwerkpartners en lokale teams van gemeenten*

GR Algemeen: een toekomstbestendige regeling

De 9 gemeenten in Haaglanden zijn opdrachtgever van deze gemeenschappelijke regeling GGD en Veilig Thuis Haaglanden (GR). Maatschappelijke ontwikkelingen gaan snel en vragen om flexibiliteit om hier mee om te gaan. Niet alleen van gemeenten maar ook van GGD Haaglanden en Veilig Thuis Haaglanden. Goed samenspel tussen de gemeenten, de GR en de uitvoeringsorganisaties is daarom belangrijk.

Begin 2022 is het evaluatierapport "Van stabiliseren naar ontwikkelen, toekomstgerichte evaluatie GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden" opgeleverd. De handreikingen uit dit rapport zijn verder uitgewerkt in een uitvoeringsagenda. Een belangrijke handreiking was om een meerjarige agenda op te stellen. Met de oplevering van deze bestuursagenda geeft het bestuur invulling aan deze handreiking.
Voor de periode 2023 tot en met 2026 zal verder opvolging gegeven worden aan de uitvoeringsagenda die naar aanleiding van de evaluatie is opgesteld. Een prioriteit hierbij is het op orde brengen van de regeling zelf conform de nieuwe wet gemeenschappelijke regeling die op 1 juli 2022 in werking is getreden. De statuutwijziging van de GR moet uiterlijk 1 juli 2024 gereed moet zijn. We liggen op koers om de wijziging te realiseren. Naast de statuutwijziging worden ook de onderliggende documenten zoals het financieel statuut, het organisatiestatuut en de reglementen van orde aangepast. Met deze set aan wijzigingen van de formele documenten is de regeling weer toekomstbestendig.

Tenslotte is het van belang om de gemeenteraden van de 9 deelnemende gemeenten goed mee te nemen in de inhoudelijke ontwikkelingen rondom GGD en Veilig Thuis Haaglanden. Dit doen we via de reguliere planning en control documenten, waarbij we continu zoeken naar verbetering van de informatievoorziening richting de deelnemende gemeenten. Daarnaast organiseren we minimaal één keer per jaar een regionale raadsinformatiebijeenkomst.

Prioriteiten GR algemeen:

- *Opvolging geven aan de evaluatie van de GR en de uitvoeringsagenda*
- *Voorbereiding en uitvoering statuutwijzigingen*
- *Blijvend betrekken van gemeenteraden bij de inhoudelijke ontwikkelingen*